

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадя. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в країні 450 год.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 год.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Новий клин.

Львів, 1. лютого 1927.

Завтра Львів переживатиме новий «історичний день». Основою і змістом його «історичності» буде з'їзд «Русск-ого Народного Обєднання», політичної організації, що повстала під проводом п. Серебреннікова з метою гальванізації передвоєнного москвофільства. Старомосквофільства. Старомосквофільські чинники, що гуртуються біля м. гіганських стовпів колишньої «русско-народної організації», з великим накладом праці і питомим собі захопленням рекламують той з'їзд, агітуючи за його якнайчисленнішим обісланням. Мовляв, «русски» Сх. Галичини, Лемківщини, Волині, Холмщини, Підляшя й Поділля, отже «русски» майже всієї «зарубежної Руси» зїзджуються, щоби заманіфестувати свою єдність з великим русским народом, щоби виявити свою силу і щоби тут уgruntувати «завести атицов».

Таким чином західно-українські землі знову стають ареною, на якій товчуться найрізноманітніші загоны аї заходу і сходу, шукаючи тут для себе наживи. Поруч поляків, що вловлюють хмарою сунуть на нашу землю, з подрбно розробленими денационалізаційними планами, відбувається і формально протилежний, але в суті річ рівнобіжно-одвородний рух денационалізації при допомозі гальванізації москвофільства. Метою його: стримати, припинити організацію українських мас, відірвати частину дезорієнтованої інтелігенції від українського національного ґрунту, обмотати темрявою невідомості слабші елементи нашого громадянства. Москвофільський рух був майже все, а вже виразно в своїй останній передвоєнній фазі природним союзником польських імперіалістично-денационалізаційних чинників. Проречистим доказом цього «галаслива, театральна, драматична і просто зрадницька доба дудиківчівщини, коли то «русский» табір віддався з польською шляхтою (намісник гр. А. Потоцький) і вшехполяками, находячи в них просто одчайну підтримку і протекцію. Деякі тинь на цю «дружбу», звернену проти українського національного руху і його еманіпаційних змагань, лягла в перших роках світової війни, коли то австро-польська адміністрація, аложена з тих самих шляхетсько-вшехпольських елементів під замком москвофільства і сприяння Росії запроторила в тюрми і концентраційні табори смерті десятки тисяч невинних людей. Однак і тут порадили собі «союзники» (вшехполяки і москвофіли), авалюючи всю вину на Австрію і на... українських політиків. Москвофільські «ідеологи» в перших повоеєних роках всі свої зусилля звернули тільки на одну справу: тенденційними публікаціями кинути важке звинувачення українському таборові за огидні вчинки австро-польської адміністрації.

Це був вступ до гальванізації пережитків москвофільства і перший засіб до вбиття нового клина в сконсолідоване українське громадянство з метою його розбити, роздвоїти і кинути брата на брата.

Повоеєний москвофільський рух з дещо ріжнись від не, едвоєного, не так щодо своїх напоряжних.

як щодо своєї «овнішньої бази. Перед війною спирався він на галасливому й ексклюзивному російському націоналізмі, що всецілью покринався з російським імперіалізмом. Після революції та могутня база відпала — і тим, а також українським національним відродженням на широких просторах Наддніпрянщини, якого висловом є між іншим тзв. українізація, слід пояснити приєднання частини молодшого москвофільського покоління до українського табору. Та одночасно не можна спускати з очей і того призабутого факту, що гальванізаторами живого трупа галицького москвофільства є якраз ніхто інший, тільки нинішні «сель-робин», вчорашні «народовольші», а передчорашні молода москвофільська гвардія. Вони то перші стали на опущеному становищі, від-роджуючи «русску» пресу («Прикарпатская Русь», а опісля «Жизнь і Воля Народа»); вони були дійсними виразниками і керманічами «Русск-ого Ісполнительного Камітет-у»; вони перші відреставровували «русски общества» з «обществом Качковського на чолі; ім в участі припадає головна доля «заслуг» з приводу «відродження» москвофільства. Таким чином і завтрашній з'їзд «русск-ого» мішанства стоїть в нерозривному причиновому звязку з «відродженськими» починами і діяльністю нинішніх «сель-робин».

Гальванізоване москвофільство сьогодні позбавлене могутньої бази царської Росії. Більшовицька Росія значно поширила свою месіаністично політичну платформу (замість обєднання Славян під своїми крилами — обєднання Європи в союз радянсько-соціалістичних республік), а тим самим поширила й базу своєї підготовчої діяльності (замість «зарубежних русских» і політичного москвофільства серед славянських народів — весь пролетаріат всієї Європи і всього світа). Галицьке чи взагалі західно-українське москвофільство втратило свою основу на сході, але зате здобуло її в численній російській еміграції з одного боку, а в польських чинниках з другого. Російська еміграція, розкинена по всьому світу, видавна шукає пристані, де міг би зупинитися її діравий корабель. Досі найшла вона пристановище в кількох державах (головно Югославія, Чехословаччина, Німеччина й Франція), що рахують на її вдячність після упадку більшовизму. Але головною метою тієї еміграції найти основу для своєї діяльності на «русским ґрунті». Досі тільки одна Чехословаччина, культивуєючи своє невмируще русофільство, видала на ласку й напласку російської еміграції Закарпатську Україну. Польща поводитись в цій справі досить адержливо. Та тверда неподатливість українців промостила шлях російській еміграції і до польських сердець. Спершу польські чинники, головни праві, реакційні і москвофільські, підтримували тільки «ту-тешнє» москвофільство. Та в короткому часі виявилось, що воно слабе, щоби стати новим клином проти стихійного українства. Треба було на підмогу притягнути і російську еміграцію, і російську меншість, яка сконсолідувала москвофільський табір, творячи з нього помітніший таран проти українства. Це завдання дає на себе пос. Се-

ребренніков, єдиний представник в соймі «російської меншости» завдяки виборчому меншостевому бюлєтові з 1922 р. Він то своїми архілояльними заявами здобув прихильність польської влади, заявляючи, що єдиним змаганням «російської меншости» в межах Польщі — це культурний розвиток. Одночасно своєю метою поставив він організацію також «сто тисяч русских» в Галичині. На «культурний розвиток російської меншости» польські чинники пішли тільки теоретично (тицяючи під ніс конституцію), але організацію «русских» повитали дуже радо, бо вона розбиває українське громадянство в його дезорієнтований, пасивний і темний частині.

Перед війною не все польське організоване громадянство йшло на зустріч москвофільським починам. Ліві (поступові й соціалістичні) польські партії негативно ставилися до москвофільства. Тепер, коли царська Росія не існує, а «наше» москвофільство акцентує своє вороже відношення до більшовизму, всі польські партії повишались москвофільство, як свого найсердечнішого і для Польщі корисного та природного союзника. Поруч вшехполяків, хадеків і п'ястівців до союзнництва з москвофільством приступили й непесівці, заключаючи відомий пакт з російськими есдеками й есерами, пакт, в якому підтримка «російської меншости» стоїть на першому місці.

Правда, в останньому часі різкий антибільшовизм «російської меншости» дещо злагіднів, коли виявилось, що пос. Серебренніков, власник російської книгарні «Росіка» у Варшаві, є одночасно офіційним закордонним представником московського «росіздата» (державного видавництва) в Польщі. З того приводу польська преса побюється, щоби цей факт не відбився відомо на зїзді «Русск-ого Нар. Обєднання» у Львові. Та це вже справа між польськими протекторами і «русскими» протегованими.

Та якнебудь маютьесь справи, фактом є, що організація «російської меншости» в Польщі і гальванізація старого москвофільства, підтримувані польськими чинниками, є звернені проти відродженських змагань українців і білорусинів. Є це новий, чи відновлений, клин, вбиваний систематично, послідовно і премедитаційно в наш національний організм з одного боку поляками, а з другого російським націоналізмом. Є це старий, неписаний союз Польщі і Москви проти вільних змагань українського народу. Ясно, що цей факт вимагає від нас сторожкої уваги і рішучого відпору проти обєднаних польсько-московських посягань на душу нашого народу, проти роздвоювання нашого громадянства і штучного піддавання в сумнів нашої національної суцільності і політичної скрісталізованості.

Нова більшість у Німеччині.

Четвертий кабінет д-ра Маркса.

Майже два місяці тягнулася криза німецького уряду, що закінчилася на днях утворенням нового кабінету, тим разом знову під проводом одного з найздібніших державних мужів Німеччини, канцлера д-ра Маркса. Це вже четвертий з черги уряд повоеєної Німеччини, якого керму взяв у свої руки оцей визначний німецький політик. Новий кабінет складається з чотирьох німецьких націоналів, трьох членів партії центру, двох членів нім. народної партії, одного представника баварської народної партії й одного міністра безпартійного (д-ра Геслера). Партії, що вислали своїх заступників до уряду, мають зі своїми прихильниками з менших груп незначу більшість у райхстагу (250 гол. проти 200), отже є настільки сильні, що можуть створити праездатний уряд.

Хто знає ближче німецькі політичні партії і їх ідеологію, той зрозуміє, що скласти нині праездатний уряд в Німеччині — річ доволі тяжка. Бо представити собі тільки, що націоналісти є монархістами явними, ліберали — укрітими, а центр бажас за всяку ціну вивопняти наложені на Німеччину зобов'язання і льояльна співпрацювати з рештою Європи. А далі: націоналісти є протестантами, ліберали — вільнодумцями, а центр — просто католицький. Націоналісти є противниками суспільних реформ, ліберали й центровці є за ними, особливим центром, що має в своїх рядах робітничі маси і т. зв. «дрібних людей». Чиж дивно, що в таких умовах не легко тим партіям зговоритися?

Основою, на якій велися переговори між згаданими партіями, були т. зв. напрямні лінії, які виробив і тим партіям предложив сам Маркс з доручення през. Гінденбурга. В тих напрямних пороблено в часі переговорів деякі зміни, однак в основі лишилися вони ненарушені. Ось ті основні напрямні, на які погодилися згадані три групи:

1) Закордонна політика. Даліше вдержання дотеперішнього курсу щодо остаточного порозуміння з дотичними народами і необмеженого визнання правної важности льояльних трактатів. Льояльна співпраця в Лізі Націй.

2) Устрій. Республіканська форма, введена на основі ваймарської конституції, є згідна з правом. Охорона тої форми в її цілості і державних барах, згідних з конституцією, проти всяких атаків.

3) Членам райхсвері не вільно належати до ніяких політичних союзів, до яких зараховано й т. зв. союзи оборонні. Буде виданий окремий правильник, на основі якого до райхсвері не можна буде приймати людей з переконаннями, противними конституції.

4) Культурні справи. Буде виданий для цілої держави шкільний закон на основі свободи совісті і права батьків, а також зрівняння всіх родів шкіл, передбачених у конституції.

Отсі напрямні означали бн, що націоналісти, визнавши республіку й республіканські бар'єри і згодившись на деполітизацію райхсвері й на затвердження Льоярні, подалися на цілій лінії. Однак певна річ, що монахістичної ідеології вони

не вилізли, а тільки з нею перестали маніфестуватися, побачивши без огляду скорого зреалізування своєї ідеї в Німеччині. В цілості четвертий уряд Маркса є кабінетом націонал-стичним, хоч і стоїть твердо на основі льюкарненських трактатів. До Польщі ж вий уряд ставиться так само вороже, як і всі попередні уряди Німеччини.

Наші „руські“.

Від „Русского Нар. Объединения“. — Ще про перехід Тилляві і Терстяні на православ'я. — справа Народного Дому.

Дня 2 лютого ц. р. відбудеться у Львові у великій залі Народного Дому з'їзд „Русского Народного Объединения“, що стоїть під проводом посла Серебреннікова. До того „Объединения“ належить і „русская народная организация“ Галичини, отже це буде з'їзд „русских“ з цілої Польщі. Чому саме Львів вибрано місцем з'їзду, легко догадатися. На різних українських (також білоруських) землях під Польшею ніякого „русского“ движенья нема, тому „руські“ збираються на нараду у Львові, бо в Галичині москвофільство з ласки польських можновладців усе таки ще животіє. З приводу отсього з'їзду пише не дурно „Руский Голос“: „На нарадах не може бути мало учасників; мусить бути багато. На нас дивляться; нам хочуть показати, що нас нема... Отже аби доказати, що москвофільство ще не перевелось, скликається з'їзд до Львова, на якому мають виступити з рефератами пос. Серебренніков, Г. С. Малец, д-р Кизенич і Білевський. На з'їзді буде вибраний також верховний „світ“ „РНО.“ й будуть ухвалені відповідні резолюції. Допущені на з'їзд будуть тільки члени „РНО.“, що записалися у госп. Мальца або у студ. Г. Чемериса.

Перехід селян у двох лемківських селах Тилляві і Терстяні на православ'я дуже вразив москвофільські „верхи“. „Руский Голос“ пише про цю подію не без агітаційної мети так: „Тиллява і Терстяна, перейшовши на православ'я, зробили славними широкому світові“. А далше оповідається, як то на Різдво приїхали туди українські „ксандзи“ з деканом і завізвали проги „бунтарів“ старосту із Кросна, який приїхав з жандармами і полі-

Спробуйте через один місяць пити Каву Гаг без кофеїни

для пробі і обсервуйте через цей час стан нашого здоров'я, а ствердите практично ці слова. Спостереження будуть далеко вимовніші від наших слів.

ціянтами. Однак він побачив мирних і тихих руснаків-лемків, абештав „ксандзів“ і сказав до людей: „Можете вірити, як хочете і в кого хочете“. Декан обіцяв людям „русского“ священника і богослуження зі словами: „Всіх вас православних християн (чи не за те пішло?), але народ йому не повірив. — Що в цій справі мачали пальці москвофіли, нема сумніву. Сумно тільки, що в часі, коли православ'я не тільки не оправдало себе, а виявляє виразні позначки розкладу, є ще у нас люди, що хочуть переходити до того віросповідання, слухаючи всяких непокликаних „апостолів“.

В останній хвилі довідуємося, що справа номінації нового комісара „Народного Дому“ покищо застрягла. Причинилися до того в найбільшій мірі вшехпольські приятелі госп. Черкавського. Правда, врятувати захитаного під Черкавським комісарського стільця їм не вдалося і вони його рятувати навіть не беруться, але зате вживають усіх своїх впливів на те, щоб на тому стільці осадити когось з „політичних“ приятелів Черкавського. Це їм потрібне на те, щоб замазати дещо з діяльності „правительственного комісара“. Кажуть, що у Львові найбільше розбивався за такою розв'язкою справи д-р Годлевський, а у Варшаві ужили в тому напрямі зобов'язані дечим Черкавському вшехпольські махери зі Львова аж впливів марш. Ратая. З львівського воєводства мали вже вийти в тій справі відповідні внесення до Варшави. Варто, щоб цією справою зацікавився вибраний свого часу на вічу у Львові комітет, що мав стояти на сторожі народного майна, яке опинилося завдяки польській політиці в руках негідних і безвідповідальних типів.

Кожний Українець

повинен складати собі ренту
„на старість дрібними“
але постійними ощадностями.

дї. Але ще не так давно наші часописи сповіщали про не менш фантастичний проєкт дати інший напрям Гольфстрому і в такий спосіб змінити холодний клімат північних країн. А не далі як 14. березня цього року англійський часопис „Mansche ter Qu rdi n“ надрукував промітку такого змісту:

Професор фізики Монреальського університету в Канаді Гюард Барнес задумав дивну експедицію. Він хоче в червні поїхати до Гренландії, щоб об'єднати, чи не можна розтопити льодяні за допомогою тепла, добутого хемічними засобами. Барнес хоче для цього скористатися з терміту, що його винайшов німецький професор Гольдшмідт.

Що правда, терміт надто дорогий і від самої ідеї до здійснення її ще дуже далеко, але згадаймо, що у Дебліна знеледніння Гренландії теж відбувається хемічними засобами, до головної ролі відіграє нова речовина турмалін.

Навіть такі фантастичні факти, як розбухання людського тіла від слини морських потвор, виростання його до велетенських розмірів — не є вже такі неправдоподібні, як це видається на перший погляд. Сучасна медицина знає так звану акромегалію (слонову хворобу), що від неї, під впливом невеличких змін у мозковій речовині, окремі члени тіла набувають нахил до невідповідно великого розміру. Деблін тільки розглядає всі явища крізь скло, яке надмірно збільшує. Він прискорює процес, і більше нічого. В природі діють сили, які покищо не підвладні людському кон-

З великої хмари малий дощ.

Випущення на волю бриг. О. Букшованого і „бунтарів“ куратора Собінського.

З адвокатських кол повдмляють нас, що в понеділок 31. січня ц. р. випущено з львівської тюрми арештованого після переходу Збруча б. отамана галицько-української армії, команданта бригади Січових Стрільців О. Букшованого і „бунтарів“ куратора Собінського Івана Бадівського та двох братів Ядурів. Останніх арештовано після атентату на кур. Собінського. Польська преса розголосила, немов то в них найдено зброю, нелегальні дружки й інструменти. Арештовано їх як запідозрилих в приналежності до тайної організації. З трьох арештованих два гімназійні учні. Довго велося слідство, а перед кількома днями польська бульварна преса донесла, що всім трьом арештованим доручено акт об'явлення в убитості (!) Собінського. Застановлення слідства і випущення на волю всіх трьох арештованих наглядно доказує совість польської преси і засоби, якими вона послуговується для витворення відповідних настроїв серед своїх безкритичних читачів.

Арешт бриг. О. Букшованого використала польська преса для піднесення „патріотичних“ настроїв серед польських „крестьян“ і для змалювання українського „варварства“. Була уява польських репортерів звалила на плечі бриг. Букшованого безліч „варварств“ над польською людиною, супроводжених рафнованими знущаннями і навіть побиттями. Львівський карний окружний суд від серпня мин. року тримав у в'язниці бездіяльно арештованого бригад'єра, переводячи вичерпуюче слідство в пошуках за видуваними злочинами. І всі ці заходи кінчаються звільненням арештованого. Випущення на волю польським судом бриг. Букшованого, що довгий час був командантом львівського фронту, кладе крам всяким і кчемним уявленням про різкі прийоми української військової влади у відношенні до нечисленного польського населення навіть в умовах воєнних обставин.

Провокація чи божевілля?

Збачення Йордану в Городку Ягайлонським.

Пишуть нам: Ріжні польські влади в Городку Ягайлонському вимагали вськими доріжками від тамешнього нашого парохіального уряду, щоб їх запросити до участі у водосвятті в часі Йордану. Мсцевий парох о. декан Роздольський, згідно з бажанням українського населення Городка, ніяких запросів не вислав. Наслідки того появилися в часі Свята. Отж дня 19. січня 1927 р. в хвилі, коли віри разом з процесями становили на

городиськім ставі перед вітаром і дивовиство приступило до свячення води в ставі, місцевий поляк, зазначений фуніціонар Гомаш Шидловський, почав пеліватися через процесі, силою виплюнувши кілька кроків перед вітаром і розкинувши сподні, почав видавати моч до води, котру духовники саме благословили. Це викликало велике обурення, кількох людей вхопило злочинця і повело на постерунок польції. Однак Шидловський виривався і втік.

По святі удався на постерунок польції місцевий адвокат д-р Ст. Біляк і товариства наочних свідків нечуваної події і зажадав понарештування злочинця. Та тут при списуванні протоколу впала з уст наступника команданта польції порада увага, яка дає багато до думання, а саме, що ця подія є наслідком того, що в Свято не просіть властей і польції, на печено будає до того не допустити.

Думав би хто, що Шидловського арештовано. Деж там? Буває свобода по Городку по нинішній день, а дн. 27. ц. р. навіть прилюдно вихваляювався, що він повинен був не то віддати моч, а навіть „ла...“. З тих а ставленій виходить двозначно, що Шидловський був зброєю в руках тих, котрим залежало на тому, щоб в часі Йордану спровокувати поважні експеси, бо й так Шидловський має шість, що втік і в той спосіб урятував життя.

Ще один цікавий факт. У Городку цього року давав місцевий магістрат сосона для прикраси вітаєв в часі Йорданського Богослуження. Цього року місцевий „магістр“ категорично відмовився дати з громадського ліса сосонки так, що вже в тім факті дехто міг припускати, що Йорданське Свято спокійно не обійдеться.

Городиське громадянство із зіставлення тих фактів є глибоко переконане, що тут має місце провокація зацікавленої сторони і тому жде поки що терпеливо, а до цього факту грубої образи релігійно національних почувань поставляється „святий“ влади. Всеж таки бажане, щоб цю справу порушили наші посли на ший арені.

Взаємини двох мов.

З великим зацікавленням ішов в ніч чит професора львівського університету Лєва Славинського п. з. „Польсько-українські взаємини в царській мові“. Відома, що при пересічній дискусії в польській краіножерній пресі, зовсім так само як розмови з пересічним польським інтелектом, бачимо перед собою найбільшого дубу гармату, позичену саме з арсеналу філології: українська мова, мова, а лише перекручена польська. Виказав пролєгента, хоча який популярний, примордальний до рівня лїжків, був примордальний сподіванкою: крім чистих фактів, безрежних узагальнень, совісного відкидання явищ — ніякої познаукової тенденції. Українська мова впливала на лєвлях з більшістю нашого населення і польську, якою говорили польські налдіди, осадники; впливала ще й на яву польської інтелігенції на всі процорах з корінним нашим населенням. І напакі: до нашої мови впливав тодішній словник польських слів і зворотів. Це природний наслідок факту співжиття двох народів в поруч себе в минулому і сучасному. Смішно — казав філолог — коли пред-

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія

в німецькому романі.

(Продовження.)

Досить фантастичним може видатися читачеві історія з вирощування живого лісу, що його дерева пожирають людей; але й тут ми знайдемо елементи, що їх взято з справдінного життя. По деяких місцях тропічних країн трапляються дерева-людоеди, то, оплутавши людину своїм чіпким галуз'ям, вже не впускають її, розчавлюють своїми велетенськими кактусовидними листками і гл'ють, мов ті скотки, що закриваються, коли до них залізає комар. Ці дерева нічим майже не відрізняються від фантастичних Деблінських дерев. А що до дивності, з якою цей гай виростає у нас на очах, то факти і те, демонструють швидко (за кількі хвилин) вирощування невеличких рослин.

Тепер навчилися розсаджувати дерева так, що вони в процесі натурального росту утворюють симетричні хати, стайні з дахом і стінами із сушльного дерева. Досвідці Бербанка, що в Америці вирощував нові асидані гатунки плодівих дерев і творив справжні чудеса, дають приклад думати, що фантазія може і не вживатися за дивністю.

Так само фантастичним може видатися проєкт знеледніння Гренландії.

тролеві. Деблін звідси виводить майбутню перспективу: людина опанувала ці сили і сама стала чародієм.

В останній частині роману фантазія Дебліна не знає вже ніякого впину, автор приходить до останніх висновків, що нічого неможливого нема: коли здійснилась казка про летучий кидим і багато інших небувальщин, то чому не може здійснитись казка про перевертня і шапку-невидимку. Отже він і доходить до живих ошат, до змірухити та зміногих велетнів і чародіїв, що перевергаються у пгах і звірів. Кінець роману скидається на казку. Мова Деблінова ляпдарна, експресіоністична, він наче рубає фрази, наче коротко кидає окремими шматками.

Не можна сказати, що Деблін не мав деяких літературних попередників. Густав Майрінк у своїх фантастичних новелях теж заходив у ті самі нетрі, оповідаючи про дивні живі рослини, що були ніщо інше, як пересаджені органи людські, про живу спину з людських очей та дивні препарати: годинник, зроблений з людини, і т. і.

Утопічна казка Еміля Ронігера — „Чисте джерело“ — теж переносить нас у те далеке майбутнє, коли життя увійшло в глиб землі: люди живуть у штучнім повітрі, у штучному світі.

Немало фантастики також у такого тверезого реаліста, як Бернард Шоу, в останньому акті його драми „Назад до Матусайла“, де люди

можуть ставати богаторуками і богатоголовими, але тут вони йдуть до найвищого шабля удосконалення, до повної перемоги інтелекту над усіма потребами тіла. Шоу покладає на цю еволюцію 30.000 років, тоді як у Дебліна все йде звичайно швидко темпом: його метаморфоза відбувається протягом кількох сторіччів.

Деякі хити можна поставити авторові на карб, а саме: назвацько розтягненість роману, перемішаність його вставними історіями, надмірно велика увага до сексуальних ненормальностей, садизму, одної полові любови. Замість цього негрового, нецікавого й незрозумілого психологізму (який, може, зясується модою на Фрейда) можна було зачепити ще цілу низку цікавіших проблем.

Не вважаючи на всі хити, Деблін нова утопія залишається такою надзвичайно інтересною, як і всі інші утопії. Вона дає нам погляд на такі проблеми, які до особі власного часу частини випадаються тим, що роду у нього намагається стати осіб середнього полу.

Критика з ентузіазмом вітала Деблінів роман, бо досі ніхто не заходив так далеко у фантастичні йрми, і похвали, що припадають йому в уділ, оули, може, надмірні.

(Продовження буде)

